IX. évfolyam Zombor, vasárnap, 1890. évi oktober hó 12-én. **82. szám.**

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG:
Grómon- és Zrinyi-utcza sarkán, I-ső emelet,
hova minden a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő:
Dr. MOLNÁR GYULA.

KIADÓHIVATAL:
Oblát Károly könyvnyomdája Zomborban,
hova az előfizetések és minden a lap anyagi részét illető közlemények intézendők és ezek dijai fizetendők. — Hirdetések előre fizetendők.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptanitóknak egész évre 6 frt — Félévre 3 frt — Negyedévre 1.50. — **Egyes szám ára 10 kr.**

Megjelenik hetenkint kétszer:
Vasárnap és csütörtökön.

A Capitolium megmentve.

Manlius a Capitoliumot a végbukástól — Wekerle Sándor magyarországi pénzügyminiszter pedig a költségelőirányzati hiánylattól megmentette az országot.

A plebéjusok legyűrték a renyhe patriciusokat és megmutaták azt, hogy a nemzet nem az előjogok képzelt hatalmán, de önszerzett erején emelkedik oda, a hová őt ezredéves szabadsága, traditiói méltónak deklarálják, hogy helyet foglalva, mint szabad nemzet tényleg létezzék és létezését önhatalma érzetében másokkal is éreztesse.

Még nincsen esztendeje annak, hogy a magyar C. Marcius Coriolanus n a g y r a v á g y ó korona tanácsosától megmenekült és már is érzi, hogy szabadságának önmaga ura; mert az önző tanácsadó helyét a haza nagyságát és magyar nemzet hatalmát s vagyonosodását szivenhordó C. Licinius Stola és Luc. Sext. Loteranusok foglalták el, kiknek minden szivbeli lüktetése e-hon boldogitására és felvirágoztatására van szentelve.

Husz éven át, hazánk háztartása folytonos költségvetési hiánylatokban szenvedett. És a hiánylatok évről-évre annyira szaporodtak, hogy már remény sem volt ahhoz, hogy legalább az egyensuly helyreálljon, — de annál kevésbbé volt ahhoz, hogy a költségvetésben maradvány-többlet mutatkozzék. És mégis. — a lehetetlennek hitt dolog lehetővé vált, és hazánk fentartási költségeiben 4040 frt többlet állott elő. Csudálatos valami, de mégis való.

És ezen többletnek megteremtői a plebéjusok: kik érzik a terhelt baját. Kik nagyon jól tudják azt, hogy a szegény népnek nem lehet pusztán krumplin megélni, mint a volt premier diurnistáinak, — hanem a krumplihoz kell egy kis turó és a jó buza kenyérke is, — de meg hébe-hóba egy félliterke boróka is.

Boldog ez a nap, a midőn az elfogult patricius helyét elhagyván, az ország hatalmát plebéjusokra bizta, illetve azokra bizatta, — de még boldogabb vele a korona és a nép, a mely a korona e nemes tetteért kész mindenét feláldozni, a mivel bir.

A 4040 forint költségmaradvány n e m o l y s o k pénz, a melyért hervadhatlan koszorut lehetne Wekerle pénzügyminiszterünknek a fejére tenni, — mert ennyi összeget bácskai számtalan vagyonosabb gazda bor és szivarért kiad évenként, de igen is azért érdemli meg; mert ő érezve a nép elviselhetlen adó terheinek sulyát — — azon fáradozik, hogy az a nép, mely e hon jövőjének és naggyá teremtésére van hivatva, elviselhetlen terhe alól felszabadittassék és ujabb terhekkel ne sujtassék. Ezért érdemli meg Wekerle Sándor a hervadhatlan koszorut. — Baross, és Szilágyi plebéjus társaival együtt. Magyarország nem volt; de lesz. És adja az ég, hogy egy 20—40 év alatt világra szóló hatalommá legyen. És ha ily plebéjusai lesznek — mint a mostani triumviratus — okvetlen odajut. Adja az ég, hogy igy legyen!

y.

A Petrovácz községében felfedezett sikkasztások.*)

Szalay Károly petrovácii jegyző két év előtt a szolgabirák és jegyzők társaságában 40 éves jegyzői jubileumát ünnepelte meg; a „Bácska" és „Ujvidék" erről czikkezve Szalayt ugy dicsőitették, mint az erényekben megőszült bácskai jegyzőknek nestorát és kevés hija volt, hogy Sándor Béla főispán ajánlata folytán mai napon mellét az arany érdemkereszt nem diszitett volna, de ezt a kivánságát a gonosz petrováciak meghiusitották. A hatvanas évek elején kereszturi jegyző volt, a hol egy izben 12,000 frtot hagyott az árvatárba össze szaporodni. Emez összeg álkulcs használatával egy éj alatt el lett lopva. A jegyző és közgyámra gyanu lévén, ők vizsgalati fogságba lettek helyezve. Fél évi fogság után a jegyző kiszabadult, a közgyámot azonban elitélték, s családjával együtt egész vagyonától megfosztották.

Szalay állása ennek folytán Kereszturon tarthatlanná vált, miért is ő Mártonfy Ede akkori petrováczi jegyzővel lett felcserélve.

Szalay Károly jegyzőnek lehetségessé vált a községnél lévő összes pénztárak felett önkényüleg minden ellenőrzés nélkül éveken át rendelkezni.

Különösen előnyére volt a bácsmegyei alispáni hivatalnak 1886. évi október 20-án 205. szám alatt hozott határozata, mely szerint a petrováczi maradványföldek után a futtaki uradalomnak 10 esztendőn át és félévi részletekben 41276 frt 90 kr váltságtőke és annak 1848. május hó 1-től járó 5% kamatai voltak fizetendők. Ugyanezen határozatban lett kimondva, hogy a mai napig még érvényben álló 1853. évi 52. számu földtehermentesitési nyilt parancs 14. § értelmében hozott intézkedés foytán a községi elöljáróság a járási szolgabirónak felügyelet alatt hajtsa be egyesektől a reájuk eső váltságdijat és szállitsa azt félévenként a futtaki uradalomhoz. Igy keletkezett Petrováczon a maradványföldi pénztár, mely a nyiltparancs szerint központár és nem magánpénztár, de nagyon szeretnék a pénztárt magánpénztárnak deklarálni, mert az által a turpisság enyhébb birálat alá esnék. — Schlagetter Gyula főügyész és Kolozsváry Sándor főszolgabiró is azt állitották, hogy eme pénztár magánpénztár és a hatóság felügyelete alá nem tartozik, ámde ezeknek eme ferde felfogás megbocsájtható, mert az előbbi gyenge jogász, az utóbbi pedig képesitésre nézve **kitanult szabólegény.**

A község Balázs Márton közgyámot, majd később Kukucska Pált választotta meg maradványföldi péztárnoknak és e pénztárnokok Szalay Károly jegyzővel egyetemben, ki különben egy éven át önállóan is kezelte a pénztárt, daczára annak, hogy a futtaki uradalom az itélet értelmében tiz év alatt lett volna kielégitendő, husz éven át szedtek megváltási összegeket a birtokosoktól, a nélkül, hogy husz év alatt egyetlen egyszer számadást tettek volna.

A község végre megsokallva a fizetést, vizsgálatot kért a járási főszolgabirónál, de ez őket elutasitotta. Ekkor fordultak Keller István ujvidéki ügyvédhez, kinek sok utánjárása által sikerült a likvidácziót kieszközölni. A likvidáczió alkalmával 1886-ban kitünt, hogy a futtaki uradalomnak összes követelése 1886. év végével kitett 90.293 frtot, a beszedett megváltási összeg 99.079 forintot, az uradalomnak tényleg beszogláltatott összeg pedig 84.176

---

*) E közleményt oly egyén küldte be lapunknak s vállalt tartalmáért felelősséget a ki társadalmi állásánál fogva is elég garantiát nyujt nekünk arra nézve, hogy állitásait szóról-szóra be tudja bizonyitani. Engedje meg azonban a tisztelt czikkiró úr, hogy e rendkivül súlyos visszaéléseknek a nyilvánosság előtt való lelepzése érdemében a felelősséget reá háritsuk, magunk is kiváncsiak levén arra, vajjon a vadolt főszolgabiró és jegyző saját reputatiójuk megmentése s a vádak megczáfolása czéljából megfogják-e ragadni a kötelességszerű védelem eszközeit? A szerk.

A „Zombor és Vidéke" tárczája.

Műkedvelői előadásunk.

„A kis szikra gyakran nagy tüzet ébreszt."

A szomszédos Kupuszina egy viharos délután tüzet fogott s csaknem teljesen porrá égett. A hir orkánszele átrepité mi hozzánk is a szikrákat — lángra lobbantak a nemes lelkek, a tűz egyre terjedt s végre lángban állott az egész város: a kupuszinaiakon segiteni kell; s a gondolat eszmévé izmosodott, a képzelet valósággá varázsolódott: megszületett a hangversenynyel egybekötött műkedvelői előadás. A korzón egy még nem látott alak mozgott egész nap fel és alá: egy elül-hátul plakát-ember. S mekkora guny: Hirdetni ily tüntetőleg egy hangversenyt, a melyre már napok óta egyetlen egy jegyet sem lehetett kapni! „A szinház összes termei" a szószoros értelmében szűkeknek bizonyultak. Ekkora volt a mi szivünk lángja; ekkora tüzet fogtak a nemes keblek minálunk!

Szóval égtünk mindenféleképpen. En pl. a nagy kiváncsiságtól: mi lész tehát most? Hangversenyzőink a legszebb nevek városunkban; Schmausz Endréné, Maximovits Szilárdné, Sándor Erzsi, Róheim Zseni, Lovich Aranka, Bittermann Hermin, Késmárky Ilona, Kalápsza Bella és Koczkár Zzenike. „Kék-vérűek koncertje" — mondá egyik szomszédom s én — nem szóltam rá kérem semmit, de gondoltam annyit: nemesen érző keblűeké, a kik, hogy jót tehessenek a szerencsétlenekkel, kilépnek a mindennapi szemekre nézve megközelithetetlen otthonjukból s leülnek nyilvánosan hangversenyezni. Megérdemlik érette a legnagyobb és a legőszintébb elismerésünket. De nem csak ezért, hanem ügyes és hévvel telt játékukért is. Valóban meglepetést szereztek a kritikának; most csak dicséretre nyilnak meg ajkaink s egy szál virágot mi is nyujtunk nekik: őszinte elismerésünk egy-egy nefelejts virágát.

Kevés az igaz, de talán jó néven veszik tőlünk.

Az első számot a kaszino-egyleti dalárda nyujtotta; Huber Károly „Honfi dal"-ával, Dalárdánknál megszoktuk már az egybevágó, finoman kidolgozott előadást. Ez egyike volt legsikerültebb előadásainak. Leheletszerű pianoiból gyönyörűen csapott át egyszerre, merész fortéiba s végezte lelkesitő, hevitő induló-dallammal, a melyre szűnni alig tudó tapsokba tört ki a közönség.

Erkel »Hunyadi László«-ja következett erre nyolcz kézre, két zongorán, a legszebben sikerült összevágó előadásban. Schmausz Endréné és Maximovits Szilárdné urnők az egyik, és Roheim Zseni és Kalapsza Bella kisaszonyok a másik zongorán. Két-három nap alatt született meg concertünk eszméje. Alig maradt annyi idő, hogy a szereplőket felkérjék. Mikor gyakorolhatták be művészeink ily szabatosan magukat? Ez a kérdés lebegett minden ajkon, mikor a tapsvihart ébresztő előadas véget ért. Egy személylyé varázsolódott itt a négy gyönyörű játékos, egygyé érzelemben, előadásban. Mondhatom, nem az udvariasság, hanem az őszinte elismerés tapsa volt az, a mely őket játékuk végén oly szegényesen jutalmazta.

Erre szép czimbalom-duett következett. Sándor Erzsi k. a. és dr Horváth Ákos játszották. Mintha csak mester és hozzá méltó tanitvány jutottak és ültek volna össze: előadásuk szabatos és szépen kidolgozott volt minden egyes részletében. A duett lassan szólóvá finomodott és Sándor Erzsi k. a. ügyes ujjai alatt egy epedő terczben halt el. Alig hittük, hogy vége van. Folytatását kivánta a közönség háromszorosan tapsolva ki a bájos szereplőt és kisérőjét. Kár hogy nem hallotta.

Hangversenyünk közepén, azaz derekán Lovich Aranka k. a. énekelt. Már sokszor élveztük Lovich Aranka kisasszony gyönyörű csengésü hangját és őszinte, közvetlen, meleg előadását, de alig ily nagy élvezettel mint ma. Mondhatjuk minden tekintetben remekelt. Felülmulta magát. Azok a szép és tiszta piánóa, a legerősebb fortékba való ügyes átmenetek, az érzelem őszintesége és meelgsége valóban művészivé tették előadását. Nem csoda ha ismételnie kellett dalát s a „Balladdát" megtoldania magyar dallokkal.

Ezt igen érdekes szám követte: Koczkár Zsenike gordonkasolója: az „Alvajáróból. A kisasszonyka nagy dologra vállalkozott: gordonka-solóra. De korát felülmuló ügyességgel oldotta meg feladatát. Felnőtthöz illő nyugalommal, biztos taktussal játszotta el darabját s valóban megérdemelte a kitüntető tapsokat.

A hangverseny utolsó száma volt a Rákóczy-induló Berlioz-átiratában: Bittermann Hermin és Késmárky Ilona kisasszonyok és dr. Kovacsits Czezár ur előadásában. Fölösleges mondanom, hogy előadásuk szabatos és hévvel telt volt.

A közönség viharos tapsokkal jutalmazta az ügyes és gondos előadást; s e tapsokat igazán megérdemelték. Söt azokat a gyönyörű csokrokat is valamennyien a mi kedves nő szeplőink, a kik feledhetetlenné tettek előttünk egy estét — a kupuszinaiaknak még nagyobb örömére.

Pardon! Még egy hölgyet kell megemlitenem a mai estéről. Kellemes perczeket köszön ő neki is közönségünk — megtapsolta az ő művészetét is, de a virágcsokrot nem adott neki k ü l ö n ö s o k o k b ó l. Ez a hölgy pedig Szemző Károly ur volt mint Bouncerné asszony „Box és Cox-ban.

A hangversenyre ugyanis Box és Cox következett a legügyesebb előadásban. Box-ot dr Horváth Akos ur és Cox-ot dr Baloghy Ernő ur játszották. Már maszkirozásuk feltünően ügyes volt; hát még játékuk őszintesége és keresetlensége?

Igazán őszinte derültséget ébresztettek a komikus helyzetek ügyes kidomboritásával, a hogy reggelijöket készitik, Penelope Annától ijedeznek s egymás nyakába iparkodnak varrni, majd a hogy haragosan egymásra rohannak, de végre megbékélnek, söt Cox Box-ban, mert karján nincs meg a kérdezett anyafolt, testvérére ismer és — örökre szent lesz közöttük a béke, Mondom, őszinte derültséget ébresztettek és megérdemelték a sok tapsot.

Ezzel vége volt az egész előadásnak s a közönség Box ur felkiáltására »s most következik a táncz«, tódult a szinház mellékhelyiségeibe — táncolni- De erről kérem nem referálhatok— még rossz néven venné valaki tőlem, ha megtudná hogy ott voltam,

Álmos.

A házibarát.

Paróka úr szerette a feleségét, de felesége nem viszonozta az érzelmet, mert szivében csak egy szerelemnek volt helye, és ezt az egyet Alfons úrnak szentelte, aki húsz esztendővel fiatalabb volt Parókánál.

Izlés dolgában tehát Parókánét nem illetheti vád, valamintségesen Paróka úrnak jó izlése ellen sem lehet kifogást emelni, mert felesége szép asszony, aki mint mondani szokás, hét vármegyében is ritkitotta párját.

A házasság első évében még hagyján folyt az élet. A menyecske jó nevelésben részesült és hozomány gyanánt olyan erkölcsöket hozott a házhoz, melyeknek szemüvegén át a házibarát oly emberi lénynek látszik, aki csakis a férj szórakoztatására van teremtve.

Később persze megváltoztak Parókáné ebbeli nézetei és egy szép napon azt találta, hogy a házibarát sokkal magasabb lény és hogy a férjek szórakoztatása mellett tulajdonképpen arra vannak hivatva, hogy a nőket mulattassák . . . .

De ez arany igazságnak fölismerése nem elég: az igazságnak érvényt is kell szerezni és minthogy Paroka ur többször alkalmat adott hü hitvesének, hogy a házibaráttal egyedül lehessen, megtörtént, hogy egy este a háziasszony és Alfons ur között a következő párbeszéd fejlődött:

Alfons ur (halkan:) Mit ér az, ha csak lopva néhány per-

forintot. **Igy tehát pénztári** maradványnak 14.903 frtnak kellett volna lenni, de a pénztárban nem volt más, mint egy nagy tátongó üresség.

Megjegyzendő, hogy a likvidáczió alkalmával az egyes birtokosok fizetési könyvecskéi beszedettek és e könyvecskékből konstatáltatott ugyan, hogy a maradvány földi első pénztárnok Balázs 1867—1877-ig bevett 62.210 frtot, Szalay Károly jegyző 1877-ben 6791 forintot és Kukucska Pál 1878—1886-ig 30.078 frtot, összesen 99.079 forintot, de mert Szalay jegyző az egyéb utbaigazitó iratok és naplók kiadását magtagadta és mert számos birtokos fizetési könyvecskéjét beszerezni nem lehetett: az összes birtokosok véleménye szerint nem 99.079. hanem legalább 115—120,000 forint szedetett be az előző husz év alatt és igy a pénztári hiány, és az elsikkasztott összeg nem 14.903, hanem 25—30,000 forintot tesz ki.

Szalay Károly jegyző, a hiányt következőkben számolta el: Lázitási és urbéri perbeni költségre 4510 frt, községi czélokra 1600 frt, kataszteri biztosnak megvesztegetésére 1200 frt, kataszteri munkálatokra 820 frt, Kolozsváry Sándor főszolgabirónak adatott 1100 frt, képviselő választási és egyéb költségre lett még körülbelül 3251 frt elszámolva, de miután eddig csak 10881 frt. volt fedezve, kellett még neki 4022 frtnyi kiadást akármely czimen előteremteni. Es ez volt a beszedési dij, csak hogy sem jegyzőkönyvi, sem községképviselői határozat nem létezik, melyszerint a pénzszedő fel lett volna jogositva beszedési dij fejében valamit követelni. Felszámitott első izben egy százalékot, de minthogy ez 41.276 frt után csak 412 frtot tenne, ki ennélfogva a tiz évi beszedési időt véve, az 1 százalékból 10 százalékot az az 4127 frtot csinált. Szükséges volt csak 4022 frt és igy 104 frt többletet a petrováczi birtokosoknak ajándékozta.

(Vége köv.)

Megyei s helyi hirek.

* **Városi közgyülés.** F. hó 11-én Zombor szab. kir. város rendkivüli közgyülést tartott a honvéd laktanya épitési telkének kibővitése czéljából özv. Schneiderbauer Vilmától vásárolandó telek megvétele iránt hozandó határozat tárgyában. A közgyülés egyhangulag a jelzett teleknek 7500 frtért való megvásárlását határozta el.

* **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úgy intézkedett, hogy Városy Tivadar mint az ujvidéki kir. kath. főgymnázium igazgatója uj állomását rögtön foglalja el, és a zombori állami főgymnasium ideiglenes helyettes igazgatójává Jeszenszky Dezső tanárt nevezte ki.

* **Az illetéktelen elkeresztelések** tárgyában a zombori róm. kath. esperesi kerület kérvényt nyujtott be a képviselőházhoz Koczkár Zsigmond orsz. képviselő utján.

* **Adakozás.** A kupuszini tűzkárosultak részére a zombori m. kir. adóhivatal személyzete, saját kebelében 12 frt, 20 krt. gyüjtött össze, mely összeget már Kupuszinára el küldte.

* **Szintársulatunk és a közönség.** Ez évben szinházunkat egy jól szervezett szintársulat foglalta el. Közönség és kritika egyaránt meg van vele elégedve. Azonban mindjárt az első előadások majdnem üres ház előtt folytak le s alapos aggodalmunk támadt, hogy a közönség e kiváló társulatot nem támogatja érdeme szerint. Vannak, a kik az üres ház okát nem a közönségben, hanem a helytelenül megválasztott darabokban látják. Hinni akarjuk, hogy ez az oka az ürességnek, mert ellenkező esetben igazán nem volna jogunk jól szervezett szintársulatot követelni. A jó szinészeket meg is kell becsülni!

* **Esküvő.** Somogyi Ágost okleveles gazdász e hó 14-én esküszik meg Beek Nella kisasszonnyal Keszthelyen.

* **Szabadkán** okt. 7-én este egy 5—6 éves fiucska beleesett egy csatornába. Elkezdett kiáltozni, mire egy véletlenül arra menő ur kiszabaditotta a csatornából.

* **A száj és körömfájás,** mely Csurogon a szarvasmarhák közt járványosan uralkodott, megszünvén, a zárlat alol feloldatott.

* **A szinház köréből.** Egry Kálmán szintársulata úgy egyenként mint együttesen szépen, lassacskán belejátsza magát közönségünk rokonszenvébe és elismerésébe, nem léptek fel nagy zajjal, és első sorban a szorgalomszülte jó és gondos öszjáték, a mi az elismerésünket teljes mértékben kivivta magának; az egyes praegnansabb tehetségek, nem kivánkoznak ki a keretből, de észszerüen beleilleszkedve támogatják a bár tehetséges, de kissé gyöngébb tagokat. A rendezés fárasztó munkája szakavatott kézre van bizva; az igazgatóság pedig gondosan megválasztott műsorral igyekszik magának bérlői elismerését és bizalmát megnyerni. A jövő hét műsora, néhány elismert régibb jó darab mellett két kiváló ujdonságot is foglal magában. Az egyik „Sarah grófné" nagyhatású franczia szinmű, Ohnet Györgytől a „Vasgyáros" genialis szerzőjétől, ebben a főszerepeket: Aitner Ilka, Cserna Eszti, Kiss Ilona, Szarvasi, László és Balázsi fogják játszani. A másik ujdonság, társulatunk titkárának, Deréki Antalnak, e nyár folyamán a fővárosi szinkörben nagy tetszést aratott „Szép Nadia" czimű orosztárgyú énekes szinműve, melynek különös érdekességet kölcsönöznek azon szép orosz népdalok, melyeket tavaly télen Dimitri Slavianszky D'agreneff nagyhirű orosz énekkara emelt népszerüségre. Deréki úr a dalokat, az orosz énekkarnak Miskolczon történt vendégszereplése alkalmával, Slavianszkyné asszonytól kapta emlékül, és e mélabús, majd csapongó dalok inspirálták szerzőt a „Szép Nadia" megirására. — Ezeken kivül a jövő héten még Vidor „Ingyenélők" czimű népszinműve, — „Uff király" és „Pepita" czimű operettek kerülnek szinre.

* **A kalocsai Néplap** f. hó 4-iki számában „Már az ifjuság nevelői is párbajoznak" czimű czikkben erős támadást intéz dr. Dudás Gyula (Muhorai Alfonz) zombori középkereskedelmi iskolai tanár ellen, mivel az mult hó 20-án Szabadkán párbajt vivott egy orvossal. A nevezett lap azonban eleve is érezte, hogy jogosulatlan s minden indok nélküli támadása visszatetszést fog szülni a megyei lapok előtt, már előre is védekezik, hogy neki igenis köze van ahhoz az esethez, mert „Pestvármegyének kalocsavidéki része Bácsvármegyével együtt képezi a Kalocsai-egyházmegyét." Nekünk semmi kifogásunk az ellen, ha a „K. N." jogot formáljon a bácsmegyei események registrálásához ez olvasói és az ő felfogását érintheti csak; de már az ellen kifogásaink vannak, hogy egy hirlap csupán azért, mert egy tanár az uralkodó társadalmi törvényeken magát túltenni nem akarja s megverekszik, ha arra kerül a sor, ezt a tanárt meghurczolja. Tessék a társadalmi előitéletek ellen küzdeni egész objektivitással. Ez a sajtó föladata, nem pedig a személyeskedés.

* **Gönczi Ferencz** pacséri jómódu polgárnak van egy almafája, mely ez idén ötödször virágzik most; négyszer teljesen kifejlődött gyümölcsöt hozott, s ugylátszik még az ötödik termés is kifejlődhetik.

* **Tüzek.** Szabadkán e hó 7-én éjfél után 1 órakor a Böhen Móritz-féle gőzmalomban tüz ütött ki, de a tüzoltóknak sikerült azt eloltani, miért is a kár csak 150 frtot tesz ki. Szintén nagy tüz volt okt. hó 4-én a nagyfényi rétek közt. Leégett Sztantics Simon, háza kinek fia gyujtotta fel a saját rétjüket, továbbá Mészáros Vojnics hajdú Antal és Vojnics hajdú Lukács és egész rétje. A tüzet csak ugy lehetett lokalizálni, hogy Vojnits Lukács rétjénél a cselédség egy árkot ásott és a kihányt földet az égő nádra hányta. A tüz d. u. 2 órától, esti 7 óráig a nagy szélben dühöngött, miért is a rémület igen nagy volt.

* **Trigámia** czimmel közöltük lapunk mult számában Thiringer Mihály esetét. Mint értesülünk, a végtárgyaláson nemcsak háromnejüség, hanem gyilkosság vádja alatt is állt. Az ujvidéki törvényszék ezért hat évi börtönre itélte.

* **Beszámoló.** Dr. Vojnics István a hodsághi kerület orsz. képviselője okt. hó 4-én érkezett Cservenkára beszámolóját megtartani. Beszámolóját vasárnap reggel 8 órakor a községháza udvarán tartotta meg. Dr. Vojnics beszédjében sok helyen éljenzések által félbeszakitva, kiterjeszkedett a véderővitára, tüzetesebben szólt a 14. és 25. §-ról, egyszersmind akkori szavazatát is indokolva. Majd a regalejog megváltásáról szóló törvényre tért át, melyről azt mondja, hogy az érdekelt felekjogos igényeinek kielégitése mellett az állami jövedelmek szaporodása és a közjó emelkedése biztosan várható. A mit — ugymond — a közigazgatási reformtól egyelőre várhatunk, az irány megjelölése mellett a reformmal kapcsolatos törvényjavaslatok tárgyalási sorrendjének megállapitása. — Beszélt továbbá a szolgálati pragmatica behozataláról; az ipari üzelmeknél alkalmazott munkások betegsegélyzéséről szóló törvényjavaslatró a tisztviselők fizetésének rendezéséről is. Végül biztositotta a választókat, hogy az országos érdek mellett a terület érdekét is szivén hordja, és legjobb tehetsége melett azon lesz, hogy esetleges sérelmeik orvosoltassanak. Beszéde végeztével zajosan megéljenezték a képviselőt, ki szeretetreméltó fellépése által, még politikai ellenfeleit is meghóditotta. Dr. Vojnics Cservenkáról Veprovácz községbe utazott.

* **Pacsérról a következő hirt vesszük.** A közelmult időben országszerte nagy pusztitásokat vitt véghez a tüz s igy a balsors eléggé int bennünket óvatosságra; mégis mi pacsériak azt tapasztaljuk, miszerint akik arra hivatva vannak, hogy tüzveszedelemtől amenynyire lehet megóvják a lakósságot, nemcsak hogy e tekintetben semmi buzgóságot ki nem fejtenek, hanem rettenetes közönyt és hanyagságot mutatnak; igy pl. a napokban egy szalmakazal gyuladt ki s ha csak egy kevés szelecske lengedez, az egész község leéghetett volna, mert elősször és nem tudott az elöljáróság rögtöni segélyt nyujtani, amennyiben a fecskendőt ugyan rögtön szinhelyre állitatta, de mi haszna, ha viz nem volt, azaz hogy az is lett volna, de nem volt előfogat a vizes lajtokat odahúzatni, mignem vagy félórai keresés után találkozott egy gazda, ki lovait odakölcsönözte. Ekkor aztán meg az a furcsaság esett meg, hogy miután a fecskendőt most látták el uj tömlővel, nem lévén ez a csővekre jól ráerősitve, a mint hozzá fogtak az oltáshoz, az egyik csövet a viz kihajitotta, ezt vagy egy negyedórai késés után megerősitették s alig fogtak ismét az oltáshoz, megint egy másik csőről jött le a tömlő s igy ismét csak időveszteséggel lehetett oltani. Nos mit jelent ez mást, mint valakiknek a könnyelmű hanyagságát, melyből kiszámithatatlan szerencsétlenség származhatott volna? Természetes az elöljáróság azt állitja, hogy ő nem oka annak, hogy a mester nem jól erősitette, a csövekre a lövelőt, igen ám csakhogy erről előzetesen meggyőződhetett volna akár egy próbafecskendezéssel még a kisbiró is. Különben nem először vétettek a tüzrendészeti szabály ellen. Bármikor fordult elő tüzeset, soha sem volt egy előfogat sem készenlétben.

* **A „Zástava" 145. számában:** Gardinovcze, Szeptember 16-áról keltezve a következő közlemény foglaltatik: Gardinovcze község körülbelül 14 nap előtt gyalázatos jelenetnek volt szinhelye. Karloviczi csendőrség körülfogta a mi különben szelid és csendes községünket, hogy nyomát keresse Kraszojevits Dragulics csartenovczei lakóstól ellopott 12 drb. sertésnek, és a mi legnagyobb meggyaláztatásunkra néhány darabot meg is találtak Trifunovits Sztevó községünkben basáskodó jegyzőnél és az ő testi lelki barátjánál Mandits Vaszó volt községi birónál. Öt esztendeje van már annak, hogy ez a garázdálkodó jegyző községünkbe betolakodott. Azon idő alatt, a mióta itt van annyi embertelenséget és gyalázatott követett el, hogy az ember igazán azt gondolná, hogy valahol Afrikában és nem pedig Magyarországban él. Miután a zombori főispán községünkből sürgönyileg lett értesitve a legujabb gyalázatos tettről, — mely sürgöny a „Zástava" 135 száma lapjában megjelent — dr. Nagy főszolgabiró községünkbe kiküldetett és miután a vádlókat kihallgatta, Trifunovits Istvánt felfüggesztette és helyébe ideiglenesen Mandits Mihályt Vilóváról bizta meg a jegyzői hivatal vezetésével, aki az első napon azzal ált elő; hogy: „jó lesz a dolgot nem piszkálni, hogy rosszabbra ne forduljon", mintha az által tudja Isten mi követtetett volna el, hogy egy semmire való jegyző a hivatalától megfosztatott. Kénytelenek vagyunk itt oly dolgokat napvilágra hozni, a melyek meg fogják mutatni, hogy mit tud egy közs. jegyző csinálni. Hadd győződjék meg minden becsületes ember, mit várhatunk egy garázdálkodó jegyzőtől. Községi törvény alapján a jegyzőnek csak akkor van joga irnoktartásra, hogy ha a község lakosságának száma a 1600-at meghaladja. Daczára annak, hogy Gardinovcze község csak 1102 lakossal bir, a mi jegyzőnk mégis évenkint, 5 év alatt 30 frtnyi irnoki fizetést huzott és mivelhogy végre-hajtóra egész éven át nincsen szükségünk időről-időre a végrehajtói dijat is zsebre vágta. Az 1886. évi augusztus hó 1-én tartott községi ülésen elhatároztatott, hogy a jegyzőnek 200 frt jutalom dij fizettessék ki a községi árvatári számadások kidolgozásáért. De 1887. évi tavaszán — mikor egy kicsit meggondolta magát, a megyei hatósághoz is elküldte a magyar nyelven irt — ugyanazon szám és nap alatt, nemkülönben a közs. birói és esküdtek aláirásával ellátott jegyzőkönyvet, melynek alapján részére 200 frtnyi fizetés felemelés szavaztatott volna meg a már elkészitett árvatári számodásokért. Megjegyzendő, hogy erről az esküdteknek semmi tudomásuk nem volt. E szerint itt is több száz frttal lettünk megkárositva. Az 1887. évi julius 12-én kelt községi jegyzőkönyvben áll, hogy 1800 frt némelyek szerint 1500 frt (különben 5-ből nem nehéz 8-at csinálni) — szavaztatott meg jegyzői lak épitésére: A megyei hatóság nem engedte meg az uj ház épitését, hanem a régi lak javitására utasitotta a községet azon megjegyzéssel, hogy a kérdéses 1800 frt a restantiából fedeztessék. De az erőszakoskodó jegyző szerződést köt nyilvános árlejtés nélkül Schafferrel Alsó-Kovilról 2200 frt erejéig, kijavittatja önhatalmulag a lakását és igy 3000 frtot meghaladó összeget törvénytelenül költött el. Vállalkozónak nem fizetett a restantiából, hanem Horn Mihály tömegéből 600 frtot, 600 frtot pedig, az eladott községi föld vételárából. 1200 frttal pedig ezen községet megterheltette. — Csodálkoznunk kell Dr. Nagy főszolgabiró ur naivságát, hogy ugyanis 1890. évi május hó 8-án 1792 szám alatt kelt referádájában a megyei hatóságnak ezen törvénytelen eljárást jóváhagyás végett felterjeszti és abban azt mondja, hogy községünk olcsón jutott jegyzői lakhoz mert azt 2200 frtért részletfizetésre vette, holott az 2500 frtra lett becsülve. Nézze meg dr. Nagy a nyugtákat és megfog győződni arról, hogy a lakás javitásáért 3000 frton felül lett elköltve. Mindez kevés törvénytelenség. Most épitett istállót, cseléd szobát és konyhát, továbbá kocsiknak való félszert, a mi szakértő emberek szerint — 700 frtba fog kerülni. Hát nem-e elég visszaélést követett el a garázdálkodó jegyző, kijátsza a határozatot és hamisan jelentvén, hogy a lakás csak javittatik, és azáltal megcsalja és kijátszsza a megyei hatóságot és rendeletét; majd aztán nyilvános árlejtés nélkül szerződést köt, és ez által a község rendelkezési jogát megsérti, végül ezen községet mintegy 2900 frttal megkárositja. Szlávits Mója és Sztevan és Ilits Vászó közös föld tulajdonosokat szintén megcsalta a garázdálkodó jegyző és pedig ily módon: Szlavits Moja és Stevan 30 láncz földet birnak közösen, tartoznak Kárloviczon a szerb nemzeti alapnak 1200 frttal. Ugyanezek az emberek vevőt kerestek földjük egy részére, hogy annak vételárából lerojják az adósságukat. Trifunovits ezt alig várta és ajánlkozott vevőül, — persze pénz nélkül. Biztatta őket hogy ő e terhet magára vállalja és azt a legrövidebb idő alatt ki fogja fizezni, és a zálogjogot a házuk és földjükről töröltetni fogja. De mivelhogy nevezett Szlávityok közös tulajdonosok voltak és birtokuk nem volt szétosztva, felhivta őket, hogy ő általa osztassák szét. Rábeszélte az embereket, hogy irják alá a szétdarabolási bizonyitványt, de ő szétdarabolási bizonyitvány helyett aláiratta velük az ő részére szóló adásvevési szerződést, és igy egyetlen egy tanu nélkül is Szlávits Sztevan sajátkezüleg irta azt alá. Az időközben azonban meghalt Moja helyett a szerződést annak neje Jelena irta alá, illetve kézjegyével ellátta. Sztevan és Moja anyját, és Kata Sztevan feleségét nem is hivatta aláirás miatt, ha nem azok neveit maga irta alá. Nevezett csaló módon Szlávi

---

czig lehetünk együtt. Annyi mondanivalom volna, egész szivemet szeretném föltárni . . .

Parókáné (elérzékenyülve) Oh csak már egyszer elutazna az uram!

Annyit szenvedek, hogy ki sem mondhatom.

Alfons úr: Ne busuljon kedves nagysám! En tudom méltányolni fájdalmát és esküszöm, hogy mindent elkövetek . . .

Parokáné (szemlesütve:) Köszönöm uram . . . ! Ön valóban . . jaj a vén majom már visszajön. Csitt!

Alfons ur ajkaira boldog mosoly ült e pillanattól kezdve, megértették egymást tökéletesen

*

Pár nappal később épp midőn Paróka ur szép feleségével ebédnél ült, a levélhordó betoppant és Parókánénak egy levelet adott át, mely nevére czimezve volt.

Az asszonyka letette a kést és vellát és nagy kiváncsisággal kezdé fölbontogatni a pecsétet. Paróka ur nyugodt volt. Olyan levél gondolá magában, — melyet a férj előtt bontanak föl, nem lehet veszedelmes és ennélfogva fel se tekintett tányérjáról.

De ez egyszer tévedett a derék férfiu, veszedelmesebb fajtából lehetett, mert alig, hogy az asszonyka pár sort olvasott, a papir kiesett kezéből és éles sikoltással dölt vissza székébe, Paróka ur szájában megakadt a falat. Nem tudta mit csináljon és ijedtségében a sótartó tartalmát öntötte feleségére eczet és hideg viz gyanánt.

— Nyomorult áruló megcsaltál!

Paróka ur megijedt. Azt hitte, hogy szeretett hitvese megtébolyodott.

— Légy nyugodt angyalom, hisz én szeretlek, válaszolt csillapitólag Paróka ur.

— Hazudsz nyomorult, ismétlé fuldokolva a nő.

Erre aztán igazán nem tudta, mit válaszoljon Paróka ur.

Legnagyobb zavarában azonban egy mentő gondolata támadt, lehajolt a padlóra és felszedte az ominozus levelet. De olvasásában ő maga is majdnem ugy járt, mint a felesége, de mert erősebb természete volt, ájulás helyett harag fogta el és oly erővel csapta földhöz a levelet, hogy ő maga is majd széjjel szakadt belé.

A levél, mely ezt a nagy családi szczenát előidézte, rövid volt, és eképpen szólt:

„Mélyen tisztelt Nagysám!

Mialatt Ön otthon hitvesi hüséggel harisnyákat köt és szeretve gondol férje urára, a nyomorult a külvégben jár és szépet tesz egy hölgynek, aki annyira behálózta, hogy már gyémánt függőt is ajándékozott neki. Asszonyom ne higyjen férjének és kisérje éber figyelemmel minden lépését."

Paróka ur átlátta, hogy feleségének elég oka volt elájulni és felháborodásában neki a „nyomorult árulót" arczába vágni.

A következő pillanatban Paróka ur nem haragudott többé, arczán az ártatlanság kifejezésével borult felesége lábai elé és rimánkodva hebegte:

— Muczuskám! édes fiam! Esküszöm, hogy nem igaz. Csakis téged imádlak! Ha akarod, hát a körbe se megyek. Itthon maradok és ki sem mozdulok nélküled . . .

Most ismét Parókáné szólalt meg és hangja a kiengesztelődés hurján csendült meg.

Én megbocsátok neked, — szólt és el nem felejtem ezt a levelet soha. Lesz gondom rá, hogy egyedül se menj, kivéve a kört, ahol naponta két órát szabad töltened, de csak ugy, ha Muki urral találkozol, aki nekem hűségesen referál, hogy csakugyan ott voltál-e.

Paróka az ajánlatot elfogadta és boldog volt, hogy alkalma nyilt, habár kellemetlenségek árán is megyőződni, hogy felesége mennyire szereti és hogy mennyire féltékeny a kis asszonyka . .

Paróka ur megtartotta szavát hiven. Nem járt sehova, csak a körbe, ahol Muki urral, a felesége titkos rendőrjével tarokkozott és olyan jól érezte magát, hogy gyakran két óránál is tovább elmaradt.

Muki ur Alfons urnak a legjobb barátja, aki Paróka urat tarokkal csak azért foglalkoztatta, hogy barátja ez alatt háboritlanul udvarolhasson a derék Parókánénak . . . .

M.

tyéktól kész hazugság árán megvett 14 láncz szántóföldet. Abban a hamis szerződésben szó sincs arról hogy ő kötelezte volna magát a teher viselésére és annak a szerb nemzeti alap részére leendő visszafizetésére. — A szerződés kiállítása alkalmával 1400 frtot készpénzben fizetett volna ki, holott egy garast sem adott. Es igy már három éve, hogy ő azt a földet használja, annélkül, hogy a szerb nemzeti alapnak — egy évre szóló kamat kivételével egy krajczárt is fizetett volna. Igy tehát a 2 évi kamatból és tőkéből persze nem fizetett semmit. Ezen 3 év alatt adót sem fizetett, hanem azt a nevezett emberek földjeire betábláztatta, a mely adó 173 frtot tesz ki. Ezen csalás miatt beperelték őt az illető emberek az ujvidéki kir. törvényszéknél, és kérték ott, hogy fenti nevezett csaló a földjükről kizárasséki hogy lehetőleg hamarább használhassák a földet, hogy abból az adó, és szerb nemzeti alapnak a kamatot kifizethessék.

Kiskoru Pelkov Zsivan 1883. évben nagykorusitva lett, és az öreg apjától maradt 3000 frnyi hagyatéknak átvétele iránt fordult a jegyzőhöz. Ezt a hagyatékot régen meg kellett volna kapnia de ő még mai napig sem kapta meg. A basáskodó jegyző ide is bekeverte az ujját. Ugyanis mindennap elhivatta a Petkovt, visszatartván őt a munkájától, biztatván, hogy nem kaphat egy garast sem, ha a hagyaték felét nem adja és igy a szó-szoros értelmében erővel rábizta az embert, hogy öreg apja hagyatékát vele ossza meg. Trifunovits olyan szemtelen volt, hogy arra nézve szerződést is készitett magának. F. évi szeptember hó 20. és 21. hivatalosan jelent meg nálunk Böhm zombori p. ü. igazgatósági titkár, és a csak felületesen foganatosított szemlén, ráakadt jogtörvénytelenségre az adóügyekben; összejött ugyszólván az egész község lakossága és panaszkodott jegyzőnkre a törvénytelen adó beszedése miatt. Ebben is nagy mester volt a mi jegyzőnk.

Két év előtt megharagudott a mi kereskedőnk Kosztits Perára és ellene följelentést tett a pénzügyigazgatóságnál, hogy Kosztits évenként 5 hajó különféle gabonát szállit ki, minek következtében szegény emberre 250 frt adó szabatott ki. Es igy Kosztits mai napig is fuldoklik ezen borzasztó teher alatt. Trifunovits betáblázlatta a Kosztits házát és azt a kevés gabonáját — alig lehet 100 mérő — lefoglalta és a község házához szállitotta. — Kosztits az ellen felebbezett, és végre nagy nehezen tudta csak a gabonáját visszakapni, A mi jegyzőnk erőszakot is tudott tenni. Igy a volt községi birót — a ki igen derék ember Obrenov Mladent, azután Begecsky Lázót, Raniszávlyev Jovant és Mojszikies Milost minden ok nélkül elverte. Obrenov Mladent a jegyzői irodában ugy gázolta össze-vissza, hogy az egészen dagadt és kék lett. Begecski Lázónak pedig bottal úgy ütött a szájan át, hogy majdnem kiverte a fogait, Raniszávlev Jovan eskütünket pedig komája Gyakovits Czvéta által, ki jelenleg a hüvösben ül a titeli kir. járásbiróságnál az ismert sertés lopásért — elveretle. Ilyen jegyzőnk volt nekünk. Iparkodni fogunk, hogy a többi kideritendő tetteit is napvilágra hozzuk.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Parcsetich Ernő tanitó Plávnán, Ön azt kérdi tőlünk, hogy — ha egy tanitó szeptember 2-án az iskolaszék által megválasztatik és állomását szeptember hó 15-én tényleg elfoglalja s megkezdi működését, mely naptól huzza fizetését a községtől? — A mi véleményünk szerint a megválasztatás napjától fogva az illető joggal kérheti fizetése kiutalását, ha állását később tényleg elfoglalta; de minden bizonnyal köteles a község azon naptól fogva fizetését kiutalványozni, a melytől működése kezdetét vette. — Ott, a hol a hivatal elfoglalása hivatali eskü letevésétől függ, rendszerint az eskü letevése napjától, a hol ez nem igényeltetik, ott a választási aktus jogeröre lépte napjától számittatik a fizetés.

CSARNOK.

A legsötétebb Afrikában.

(Vége.)

De látott volna a szó legnemesebb értelmében vett embert is, olyat, kire csak csodálattal határos tiszteletttel lehet föltekinteni. Stanleyt értem, az expedicó paranesnokát. Nem tudjuk, mit csodáljunk benne jobban: esze, enegiája és jó szive egyaránt kiváló. Gentleman, ki kitünően ért az uri formákhoz, de azért hozzásimul, alkalmazkodik a legegyszerübb emberhez is és mindenkivel más-más mód szerint járván el, általános tetszésben, szeretetés tiszteletben részesül. Ha cselekedni kell: hősileg bátran, de okos számitással is cselekszik és — ha törik, ha szakad — meg kell lennie a tettnek: olyankor jaj a lustának, vagy a késedelmezőnek. Viszont pihenés, vagy békés előnyomulás idején, mint jó atya gondoskodik népéről; a szenvedés, a nyomor és a gond őt gyötri legjobban és emberei örömének ő örül leginkább. Egyeneslelkü, szókimondó ember: olyannak mutatkozik, a milyen, — ha mindjárt rossz szinben is tünteti fel magát. Néha kissé hiúnak és tulságosan fontoskodónak látjuk; esekély dolgoknak is nagyon nagy jelentőséget tulajdonit és némely dologban, — különösen a basával szemben, — nem egészen pártatlan itélő; de ő ezen gyöngéjét is nyiltan kimutatja, minden gondolatát kifejezi, tekintet nélkül arra, hogy magára vagy másra nézve kedvező-e, vagy kedvezőtlen. Ezen sajátságát különben meglehet magyarázni helyzetéből is. Egy rengeteg vadonban volt, a civilizációtól távol és kitéve számtalan veszedelemnek: életével minden pillanatban le kellett számolnia s a legrosszabra is elkészülnie. Olyankor az ember már nem törődik apró hiuságokkal, kiesinyességgel; ha jó: jónak, ha rossz: rossznak mutatkozik. Mint a hogy Echegaray egy drámájában (A halál ölében) a kriptába zárt emberek elmondják bűneiket, mivel bizonyosak benne, hogy most már csak a halál vár reájuk. Az afrikai nagy erdő óriási kriptához hasonlitott, melyből — ugy tetszett Stanleynek és embereinek — nincs menekülés többé.

Az expedició második nagy alakja, a kinek megmentésére az egész mozgalom megindult, kinek felszabaditása annyi szenvedésbe és emberáldozatba került: Emin basa, Equatoria kormányzója. Jelességre össze sem hasonlitható Stanleyvel, de érdekesebb karakter ennél, problematikusabb, Stanley hős, ki ókori erényekkel dicsekedik; egyénisége átlátszó tisztaságu; öntudatos, önérzetes, szilárd; lelkében ellentét nem létezik. Emin basa a mai skeptikus kor gyermeke; cselekednék, de nincs hozzá ereje; büntetne, de nem akar igazságtalan lenni s ha jutalmaz, rendszerint az érdemetlent éri kegyelme. Betegesen érzékeny, lelke folytonosan önmagával bibelődik, önmagába vész s megfejthetetlen kérdésekkel foglalkozik. Csak akkor boldog, ha megszabadulhat önmagától; azért foglalkozik olyan lázasan a tudománynyal, mert az elvonja nyugtalanitó, izgató gondolataitól. Az embert nem ismeri, mert mindenkit magából kiindulva itél meg; ezért hiszi, hogy mindenki olyan habozó, olyan lelkiismeretes és olyan betegesen érzékeny mint önmaga. Az élet köznapi követelményei iránt nincs semmi érzéke és az életét sem becsüli valami nagyon nagyra. Megbántva, mindenről megfeledkezik s csak a sértést érzi, mely szivén találta.

Világos, hogy az erős Stanley és a gyönge Emin között tartós egyetértés nem volt lehetséges. Stanley nem értette meg Emint vagy ha megértette; nem vette eléggé figyelembe sajátságos természetét. Emin meg Stanleynek minden rendelkezése, minden parancsa, sőt gyakran minden szava által megbántva érezte magát. Bántotta a felsőbbség, melylyel emberei, sőt vele szemben is viselkedett s melyet mindenki jogosnak ismert el és bántotta ez az energia, melylyel az ő kényes ügyeit is rendezni szokta. Igy hát csak alkalom kellett, hogy szakadás támljon be kettejök között. Ezt megadta a véletlen; a bagamojoi baleset, mely a közöttük való viszonynyal ugyan semmiféle összefüggésben nem volt, de mivel fájdalmat okozott Eminnek (hogyan, az nem határoz,) lelkében fölébresztette más fájdalmának emlékét is, a sok bántalmat melyet érzett és megbántva, magfeledkezett mindenről és mindenkiről s csak a lelkén ejtett sebet érezte, csak arra gondolt szünetlen.

A tarsaság többi tagjai: Stairs, Jephson, Nelson Parke dr és Bonny, mind tetőtol talpig férfias alakok. Az embernek szinte roszul esik elbucsuzni tőlük. A szegény Barttelotot és Jamesont alig ismertük. Casati halványan sziuezett, érthetetlen ember. A zanzibáriak közül az öreg Uledi, Szaat Táto és Szali iránt, a benszülöttek közül Kavalli és Mazamboni iránt vonzódtunk szeretettel. A zanzibáriak különben mind derék, jó fiuk voltak.

Stanley igy buesuzik el tarsaitol: Jó éjt, basa és önnek is Casáti! Jó éjt bajtársim! Stairs, Jephson, Nelson, Parke és Bonny, jó éjszakát!

Eljünk mi is Stanley szavaival, midőn tőle bucsuzunk el: Jó éjt Stanley! Köszönet az élvezetes utazásért! A viszontlátásig valamely kevesebb búval, több örömmel járó uton!

Jó éjt! —ik.

KOMÉDIA

Félek, hogy a kik tudják, hogy az aradi szoborlelepezésnél jelen voltam, leleplezik, hogy f. hó 5. és 6-ikán nem lehettem a színházban. És ezért töredelmesen bevallom, hogy csak a töredelő tévedése folytán került az 5. és 6-iki kritika nevem fölé, mert azt más irta. Nem merek hasból irni, mert úgy járhatnék, mint a boldogult Függetlenség, a mely kimeritő birálatot hozott Niemann Raabe asszony föllépteről, mikor az egészen elmaradt volt.

Náni. Follinus új népszinmüvében, telt ház assistált Vida Etel első felléptének, és az assistentia tapsaiból itélve, a mütét sikerült. A darab minden eredeti gondolatot nélkülöző tákolmány, melyet azonban a sikerült alakok cassadarabbá tettek Budapesten, és Zomborban is megérheti azt a ritka szerencsét, hogy ismételjék.

Bugaczy Sándor alakja, melyet László nagyon ügyesen érvényesitett a Borszem Jankó Absentiusának jó megelevenitése, csaknem minden vitze „bevágott“, és maga az alak a legjobb „slágerek“ egyike.

Sickerre veszem, hogy Bugaczy azt mondaná, ha kritikus volna, az ilyen jó partira, mint a Náni, hogy manap sok ilyen bolondos blattra, ha nem patzer kezében van, még hintriben is 90-est csinálhat az igazgató a 60-as bérletből, csak jól tudjon letenni (fölösleges beszeczöléseket) és ha kevesebbet is, de jól kaufoljon, olyant a mi klappol a megtartott színéhez.

Mint a Népszinházban, ugy nálunk is, a 3 svab (Vida, Borbély és Szinai) zajos derültséget keltett megjelenésével, és hatásuk nagyobb volna, ha kevesebb svab beszéd volna szerepükben.

Vida, az igazgató gazdag primmadonna-raktárának csinos példánya, nagyon kedves szinpadi alak, dalait, különösen az Egryvel (ki törülmetszett baka volt) énekelt: „Páros élet“ és a szellemes szövegü „Sárga répa“ nótákat és táncát megujráztatták. Hangjának érvényesitésére e szerep, melyet a sok tájszólás idegenszerüvé tesz, még nem adott elég alkalmat, és azért mi is későbbi alkalomra várunk a behatóbb méltatással. Hogy a „Félre buval“ dal, a mely határozottan friss csárdás, miért ment oly lassan, annak a zenekar a megmondhatója. Ha a cseh muzsikusok a magyar ütemet nem érzik meg, akkor nézzék meg az instructiót és ugy játsszanak. — A közönség nagy érdeklődéssel néz az uj primadonna (valjon assoluta vagy relativa a sok közül?) első operette szereplése elé, ha ott is oly jól állja meg helyét, akkor megbocsátjuk az igazgatónak az eddig nyujtott egyik-másik „élvezetet.“

Örök törvény. Mikor a darab Budapesten megbukott, azt irták, „Örök törvény hogy Csiky nyeri el a pályadijakat, és hogy pályanyertes darabjai megbuknak“. Hozzá tehetnők azt a további örök törvényt, hogy a Csiky bukott darabjait igazgatóink sorban előadatni kötelességüknek vélik. A repertoire ellen általában, és nem az Egry-é ellen különösen, az a megjegyzésünk, hogy nagyon egyoldalu. Adnak uj operetteket és uj népszinmüveket, a mit helyesen tesznek a pénztár érdekében, de kár, hogy ezt az ujdonság-hajhászatot átviszik a szinmüvekre is. A mi franczia bohózat vagy dráma ide átér, az többnyire jó, először, mert már Párisban lefülelnek, ha gyenge volna, aztán, mert onnan igen nagy a választék és a legjobb javát vesszük át. De már a jó német vigjáték, ha ujdonság, a legnagyobb ritkaságok közé tartozik és a magyar irodalomnak jó uj szinmüve alig van annyi, mint — Egrynek primadonnája. Ezért téves irányunak tartjuk az igazgatók azon előzékenységét, hogy a mint Csiky vagy Várady valamit elkövetnek, azt nekünk elhozni, drága pénzen megszerezni kötelességüknek vélik. Hiszen annyi a szinirodalom remeke minden nyelven, a melynek egy-egy mondata többet ér, mint némelyik uj irónk egészben! És azon darabokért még jogdijat sem kell fizetni, ujdonságnak meg, oh, biztosithatjuk az igazgatókat, hogy Zomborban ép oly ujak lesznek, mint akár a Szegény Jonáthán. Rakodczay Shakspert mutatta be a zombori közönségnek, és telt házai voltak az Öreg Lear királyhoz mint ujdonsághoz! Egrynek is jó drámai erői vannak, igen élvezetes előadásokat hozhatna szinre szép régi classicusokból. Mért ne érdekelne pl. Lucretia Borgia vagy Medea ép úgy mint a „Fenegyerekek“. — hiszen itt még egyiket sem láttuk?

Ha azt a buzgalmat, a mit pl. Cserna tegnap kifejtett, hogy egy erőit ma még tulhaladó szerepet megalkosson, okos darabra fordithatta volna, neki is, a színészetnek is, több haszna volna belőle. Oly rokonszenves szinpadi alaknak, mint Cserna, szép jövője lehet, ha jó beosztással halad. Buzgalmat elismerve, constatáljuk, hogy egyelőre kisebb és organumának megfelelőbb szerepek valók neki. Hogy az organum kiméléso mily fontos, azt Aitner Ilkánál láttuk, a ki pedig határozottan egyike a legjobb drámai erőknek, akiket Zomborban valaha láttunk, — mint Marcell neje a III. felvonásban oly magas hangon kezdte hosszú mondókáját, mellyel Orláthynét ösztökéli, hogy siessen Szilvia megmentésére, hogy már feljebb nem mehetett, és folyton egy magasságban kellett szavalnia, a mi a nagy zaj daczára is, monoton. Még egy kifogást kell fölemlitenünk, a minden egyebekben nagyon sikerült és teljes elismerést érdemlő játékban. Ugyanis a II. felvonásban Albertynek anyai szive aggodalmas hangján a lelkére köti, hogy Szilviát boldogitsa. Ezen több kikezdésre osztott szavalatban három izben egyszerre sokkal magasabb fényegető hangba kap, mintha erre szükség volna ahhoz, hogy Alberty gyanakodni kezdjen és benne az anyát megsejtse. Hiszen annak a beszédnek az egész tartalma olyan, hogy ki kell találnia Albertynek: ez az anya! Ahhoz nem kell külön drastikus figyelmeztetés. Meg aztán a legaggódóbb anyában is van annyi salonba való tapintat, hogy, ha már ilyeneket mond idegen embernek, ezt inkább esdve félve, aggódva, el-el kapva, és merészségeért a hangban és nem szóval bocsánatot kérve mondja, nem pedig fenyegetve. Hogy utána szóval bocsánatot kér, az épen a müvelt hölgyet jellemzi, a ki be sem éri azzal, hogy merészségét szerény hanggal akarta enyhiteni.

A legjobb alak az előadásban, amely különben oly jól ment, a mint csak ilyen értelmetlen alapra fektetett darabnál lehetséges, Liptay Lajos Szentgróthyja volt.

A mi embereink közül a pénteki mükedvelői előadásban csak kettőnek volt része, tehát csak ezekről szólhatunk a „komédiában“. Az egyik Deréky Antal, a ki páratlan buzgalommal rendezte az előadást, a másik — Egry, a ki passive vett részt, félünk, hogy a mit a derék Deréki oly derekasan kifőzött, annak az igazgató issza meg a levét, és igy ez ő részvétele e szereplőnél inkább részvételre szorul. Attól tartunk, hogy attól a lelkes tűztől, a melylyel a közönség a kupuszniak tűzkárát oltani igyekezett, leégett a szintársulat egy időre, s igy már csak következetesség okából is azt kivánnók, hogy most ezeket az „égetteket“ támogassuk!

Dr. Pataj Sándor.

Védekezzünk tűzvész ellen.

Az 1890. év sok helyen ismét gyászos emléket hagyott maga után! Viruló városok, falvak házaira szállott a vörös kakas, pusztulást, nyomort hagyva maga után.

Tokaj, a szép város, nagyobb részében romban hever; Devecser, Moór Kupuszina és az ország számos nagy és kis községe elpusztulva, lakósai inségben, hajléktalanul, mindenüktől megfosztva, kétségbeesetten látják egész életük fáradságának eredményét megsemmisitve, önmagukat és családjukat a nyomornak kitéve.

Megdöbben a lélek e pusztulás ily nagy számának tudatára, s önkénteulenül felmerül a kérdés, hogy valjon a mult oly számos szomoru emléke, a tüzvészek oly gyakori ismétlődése, oly kimondhatatlan sok vagyon és érték pusztulása nem tette-e az embereket gondosabbakká, nem serkentette-e nagyobb elővigyazatra, avagy nem inditotta-e oly rendszabályok és eszközök igénybevételére, melyek az ismétlődve bekövetkezhető veszedelemmel szemben a védekezést elősegitik, a tüzvész lehető gyors elnyomására alkalmasak, de főleg továbbterjedésének lehetőleg biztos gátat vethetnek!

Fájdalommal kell konstatálnunk, hogy hazánkban, daczára az oly gyakori tüzvészeknek, melyek egész városokat és falvakat hamvasztottak el, jólétben, gazdaságban élt családokat juttattak koldusbotra, a tüzvész elleni védekezésre való óvintézkedések vagy nagyon csekélyek, hiányosak, vagy igen sok esetben egyáltalában nem léteznek.

A tüzvész elleni védekezés elengedhetlen feltételei — eltekintve a mielőbb megalkotandó törvényes épitészeti rendszabályoktól — a jól szervezett tüzoltóság és a tüzoltó fecskendőknek kellő számban és jó szerkezetben való készenlétben tartása képezi. Sajnos, hogy különösen az utóbbi a személy- és vagyonbiztonság ezen nagyfontosságu védelmi eszközének hiánya, avagy hiányos, nem megbizható volta miatt kellett ez évben is oly roppant sok községnek elpusztulni, mert a kitört tüzvésznek nemesak utját állni nem birták, de tüzoltó-fecskendők hiánya miatt keletkezésében elfojtani sem tudták.

E szomoru tapasztalatok ujra intő és figyelmeztető ujjmutatások azon kötelességekre, melyekkel önmagának, embertársainak tartozik minden polgára a hazának, hogy tüzveszély ellen a szükséges minden védekezésről gondoskodjék, a tüzoltó intézmény létesitéséhez és fejlesztéséhez mindenki hozzá járuljon, mert nefeledjük az irás szavait; Ma nekem, holnap neked!

Tüzoltó-testületek alakitását tartsa kötelességének minden jó érzésü polgára a hazának, kezdeményezze, vagy járuljon hozzá hogy ez uton is lehető megtétessék az oly gyakori nagymérvü tüzveszélyek korlátok közé szoritása czéljából. Jusson eszébe mindenkinek hogy mindnyájunkat érhet veszély, szövetkezzünk tehát annak elháritására, szerezzük meg ahozzá nélkülözhetlen fegyvereket.

Ne legyen község széles e hazában tüzoltószerek nélkül; nagyságához, házainak számához arányban álló tüzoltó-fecskendő legyen minden faluban, ugy hogy minden 50 lakóházra jusson egy tüzoltó-fecskendő, és pedig ezen 50 ház területén elhelyezve, hogy tüzvész kitörése esetén mindig közel érjenek legyen; 50 lakház tulajdonosa együttessen könnyen megbirja egy tüzoltó-fecskendő beszerzési költségét, kezelésébe és gyakorlati alkalmazásába pedig az 50 lakház ifja és férfiai begyakorolhatják magukat, vagy valamely vidéki tüzoltó-testület parancsnoka által.

Látjuk, hogy az oly nagy mérveket öltött oly számos tüzeset a kormányt is tevékenységre sertentette, s nem egy üdvös rendeletet bocsátott ki. Tudjuk, hogy minden község tartozik tüz-

oltó-fecsendőt beszerezni s, hogy egyrészt a magyar iparon lenditessék, másrészt és főleg a legjobb szerkezetü és tökéletesen megbizható fecskendőkhöz juthassanak a bevásárlók, első sorban hazánk egyik legrégibb és legjobb hirü gyárának, Geittner és Rausch tüzoltó-fecskendőinek beszerzését ajánlotta a belügyminiszter rendeletével.

Midőn a magas kormánynak bizonyára alapos meggyőződésből eredő ajánlását örvendetes tudomásul vesszük, mint a valódi jónak méltánylását s a közjó érdekében való nyilvánitását, alkalmat veszünk egyszersmind arra, hogy a Geittner és Rausch tüzoltó-gyárárol és fecskendőiről elmondjunk egyet mást annál is inkább mivel néhány nap előtt ünnepelte negyedszázados fennállása emlékét.

Egyszerűbb és jobb szerkezet már el sem képzelhető, mint a Geittner és Rausch-féle fecskendő-szerkezet, amit csakis az évtizedek óta szakadatlanul folytatott lelkiismeretes és szakavatott gyártás eredményezhet.

Állandóan Rausch Ferencz egyedüli czégtulajdonos veje Köhler István gyárigazgató vezetése alatt áll, akinek szakértelme oda vitte a fecskendők szerkezetének tökéletességét, hogy még a külföldön is elismeréssel adóznak különösen mély szivóképességü fécskendőinek, s hazánkban pedig utánzója nem egy akad!

Huszonötéves mult gazdag tapasztalataira tekint a gyáros czég vissza, folytonosan növekedő bizalom és elismerés közepett s ez magában véve elég garantia arra nézve, hogy teljes mértékben ajánlható legyen.

Minden néven nevezendő különös befolyás és erőszakoskodás nélkül ily szép eredményt kivivni dicséretes dolog s csak is a becsületes és tisztességes szakértelemmel párosult munka eredménye!

Diszére válik e gyáros czég hazai iparunknak annál inkább is, mert gyártmányai több ezer példánya nem csak hazánkban, hanem versenyképességénél fogva a külföldön is elismert kitünő minőségü áráczikket képeznek.

Pártoljuk tehát a hazai ipar ily kitünő termékeit! beszerzéseink alkalmával s ne engedjük, hogy esetleges látszólagos árkülömbözet leszoritsák azokat a versenytérről. A különbözet mindig a minőség rovására konstatálható; főleg pedig oly tárgyu gyártmányoknál nem jöhet ez tekintetbe, melyek beszérzése életbiztonságukat ép ugy mint vagyonunkat — mely a nemzet vagyona is — van hivatva a bősz elemmel szemben megvédelmezni.

Terjesszük ki figyelmünket a tüzbiztositásra is, mely egyedüli mód arra nézve, hogy némileg kárpotoltassunk a szenvedett veszteségünkért,

A tüzbiztositás hazánkban már ma elég jól meg van honosulva, a mi helyes és kivánatos, vajha minden ház tulajdonosa biztositaná vagyonát, ingóságát! Ámde ezzel még nem tétetett meg minden, azért még mindig igen sokat kell tenni a tüzvész elháritására.

Visszatérve az elmondottakra, ajánljuk, hogy első sorban tehát minden községben megfelelő számu és jó szerkezetü, tüzvész esetén jól használható tüzfecskendő legyen, alakuljanak a lakosok ifjai és férfiai tüzoltó-testületekké, gyakorolják be magukat a tüzoltó-fecskendők kezelésébe, az fogja megadni a lakosságnak nyugalmát, hogy tüzvész esetén bátran szembe szállva a bősz elemmel, azt gyorsan lehessen elnyomni és meggátolni továbbterjedését, s jövőre bizonyára kevesebb lesz a nagymérvü tüzesetek száma.

Adja Isten, hogy ugy legyen!

Ősi Mihály.

Uj Vasuti menet-rend,

érvényes 1890. évi október hó 1-étől.

Budapest — Zimony — Belgrád.

	502. kel. expr.	506. szem. v.	504. gyors v.	512 vegyes v.
Budapest	2.35 reg.	7.55	2.40	9.45 es.
Kiskőrös	4.31 „	11.04	4.52	1.59 re.
Szabadka	5.44 „	1.02	6.26 est.	5.24 „
Csantavér	Közlekedik csak kedden és pénteken.	2.11		6.16 „
Topolya		2.34	6.59 „	6.48 „
Hegyes-Feketehegy		2.56	7.16 „	7.20 „
Verbász-Kula		3.16	7.30 „	8.38 „
O-Keér		3.34	7.44 „	9.15 „
Kiszács		3.51		9.47 „
Ujvidék	7.40 reg.	4.19	8.21 „	12.18 du.
Karlócza		4.41	8.37 „	12.30 „
Zimony	9.00 „	6.35	9.45 „	7.15 „
Belgrád	9.09 „	6.45	10.05 „	8.46 „

Szabadka — Baja.

	2512. szem. v.	2250. vegyes v.
Szabadka	5.45 regel	2.45 d. u.
Csikeria	6.31 „	3.20 „
Bács-Almás	7.18 „	3.52 „
Bikity-Borsód	8.02 „	4.26 „
Baja	8.52 „	5.02 „

Baja — Szabadka.

	2501. személy v.	2511. vegyes v.
Baja	10.26 d. e.	6.50 este
Bikity-Borsód	11.05 „	7.51 „
Bács-Almás	11.45 „	8.47 „
Csikeria	12.10 d. u.	9.21 „
Szabadka	12.40 „	10.00 „

Belgrád — Zimony — Budapest.

	541. P. sz. v.	501. expr. v.	503. gyors v.	505. szem. v.	511. vegyes v.
Belgrád		3.02 reg.	6.11 reg.	8.25 re.	3.20 d. u
Zimony		3.12 „	5.40 „	9.00 „	3.32 „
Karlócza					
Ujvidék		4.43 „	7.43 „	11.16 „	7.19 est.
Kiszács		Közlekedik csak szerdán és szombaton		11.38 „	7.58 „
Ó-Kér			8.13 „	11.55 „	8.22 „
Verbász-Kúla			8.28 „	12.18 d. u.	8.51 „
Hegyes-Feketehegy			8.40 „	12.36 „	9.14 „
Topolya	6.72		8.57 „	1.02 „	9.47 „
Csantavér	7.23			1.21 „	10.13 „
Szabadka	8.21	6.38	9.46 „	2.25 „	11.28 „
Kis-Kőrös	3.52	7.54	11.06 „	4.21 „	2.13 reg
Budapest	9.45	10.05	1.20 d. u.	7.30 es.	6.40 „

Szabadka — Eszék.

	812. szem. v.	816. vegyes v.	814. vegyes v.
Szabadka	5.34 reg.	2.10 d. u.	6.55 est.
Tavankut	6.09 „	2.50 „	7.26 „
Bajmok	6.40 „	3.19 „	7.52 „
N.-Militics	7.25 „	4.12 „	8.34 „
ZOMBOR	8.05 „	5.00 „	9.02 „
Prigl.-Szt.-Iván	8.36 „	5.35 „	9.29 „
Szónta	8.55 „	5.57 „	9.46 „
Gombos	9.11 „	6.16 „	10.01 „
Dálya	11.29 „		
Eszék	12.13 d. u.		

Eszék — Szabadka

	813. vegyes v.	815. vegyes v.	811. vegyes v.
Eszék			3.46 d. u.
Dálya	4.30 reg.		5.08 „
Gombos	5.57 „	9.15 d. e.	6.24 „
Szónta	6.13 „	9.34 „	6.46 „
Prigl.-Szt.-Iván	6.30 „	9.54 „	7.09 este
ZOMBOR	7.06 „	10.49 „	8.10 „
N.-Militics	7.26 „	11.13 „	8.38 „
Bajmok	8.12 „	12.00 „	9.37 „
Tavankut	8.32 „	12.22 d. u.	10.02 „
Szabadka	9.02 „	12.55 „	10.42 „

Szabadka — O-Becse.

	5911. vegyes v.	5913. vegyes v.
Szabadka	4.40 reg.	3.42 d. u.
Békova	5.10 „	4.13 „
O-Kanizsaszállás	5.42 „	4.45 „
Bogaras	6.06 „	5.11 „
Zenta érkezik	6.34 „	5.39 „
„ indul	7.04 „	5.59 „
Ada	7.40 „	6.36 „
Mohol	8.08 „	7.04 „
Bács-Petrovoszelló	8.28 „	7.23 „
Ó-Becse	8.55 „	7.50 „

Ó-Becse — Szabadka.

	5912. vegyes v.	5914. vegyes v.
Ó-Becse	4.48 reg.	4.05 d. u
Bács-Petrovoszelló	4.18 „	4.36 „
Mohol	5.50 „	5.08 „
Ada	6.05 „	5.24 „
Zenta érkezik	6.39 „	5.58 „
„ indul	6.59 „	6.18 „
Bogaras	7.29 „	6.48 „
O-Kanizsaszállás	8.05 „	7.24 „
Békova	8.23 „	7.43 „
Szabadka	8.50 „	8.10 „

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7,65 per Meter — glatt und gemustert (ca. 2500 versch. Farben und Dessins) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

HIRDETÉSEK.

Brünni szövet maradványok.

2.10 mtr. egy teljes téli kabáthoz ára frt 5.50.

Szövetmaradványok

2.10 mtr. egy teljes téli kabáthoz, Madarin minden szinben raktáron, **legfinomabb minőségben ára frt 9.—**

Szövetmaradványok

3.10 mtr. egy teljes téli öltünyhöz frt 5.—

Loden

2.10 mtr. vadászöltönyöknek frt 5.—

Szövetmaradványok

egy teljes nadrághoz, csikós vagy koczkás 1 maradvány frt 3.50

Selyem kammgarn

csak uj csikós 1 teljes nadrág frt 6.—

Uniform szövet

tüzoltóknak, veteránoknak, pénzügyőröknek a legolcsóbb áron.

Czim: **TICHO BERNÁT BRÜNN,**
Krautmarkt 18. 1—20

Küldemény csak utánvétellel. Minta ingyen és bérmentve.

„Máriazelli gyomor cseppek"

legbiztossabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

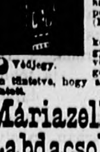

Védjegy.

Utólérhetlen hatásu az étvágytalanság, gyomor gyengeség, büzös lehelet, savanyu felböfögés, szél rekedés, (Kolika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, tulságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger eseteiben, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomor görcsöt, kemény székléstt, székrekedést, az étel s itallal turterhelt gyomrot kitisztitja, elüzi a belférgeket, s gyogyit lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasitással együtt 40 Kr. kettös üveg 70 Kr. Központi szétküldési raktár: Brády Károly, gyogyszertára Kremsier (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok féleképen utánoztatnak s hamisitatnak, s ezért valódiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjegygyel ellátott papirba van csomagolva, s melyek mellékelt használati utasitásán az is fel van tüntetve, hogy az Kremsierben, Guzek H. könyvnyomdájában nyomtattatott.

Máriazelli Labdacsok.

A Keményszéklés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásuaknak bizonyult labdacsok is, sokféle képen hamisitatnak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kremsieri gyogyszerész név alá irására, melyek minden eredeti dobozon láthatok. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekercs 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekercs 1 frt. 20 Kr., 2 tekercs 2 frt. 20 Kr., 3 tekercs 3 frt. 20 Kr. ért, csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok nem titkos szerek, a gyogyható anyagaiknak összetétele, minden használati utasitásban föl van sorolva.

A Máriazelli gyomorcseppek és Máriazelli labdacsok kaphatok

Zomborban Gallé Emil, Apatinban Th. Rátay gyógysz. uraknál. 34—3

Ezen labdacsok minden tekintetben hasonló praeparatumok elé helyezendők, mert mindennemű káros alkatrészektől mentek; a legnagyobb eredménnyel használják hasbetegségeknél, mert vértisztitó hatásnak nincs gyógyszer, mely könnyebben s a mellett teljesen ártalmatlanul

hasrekedést

a legtöbb betegség ezen bizonyos forrást eltávolitja. Czukorzottságuk miatt még kis gyermekek is szivesen veszik be. E labdacsoknak **Pitha** tanár, udvari tanácsos igen hizelgő bizonyitványt állitott ki.

Egy doboz ára 15 labdacscsal, 15 kr. egy tekeres, ára 8 doboz, 120 labdacscsal, 1 frt.

Figyelmeztetés! Oly doboz, melyen e czégnév: Apotheke **zum ‚heiligen Leopold‘** nem áll, s mely hátulján védjegyünket nem viseli, az utánzat melynek megvételétől a közönség figyelmeztetik.

Neustein Fülöp Gyógyszerész

Jól megfigyelendő a doboz, nehogy rosz, hatástalan vagy éppen kártékony praeparatumot kapjon az ember. Kizárólag Erzsébet-labdacscsok kérendők; ezek használati utasitással s a fenti aláirással vannak ellátva.

3—24 Főraktár: **Bécs, NEUSTEIN FR.** gyógyszertára **„a szt. Lipóthoz“** a Planken és Spiegelgasse sarkán. — Kapható: Zomborban **Saly Antalnál.**

A párisi **világkiállitáson aranyérmet** nyert 1889-ik évben.

5 forint egy **Zóna-sacco** | **8 forint** egy **felöltő.**

Mindakettő tiszta gyapjuszövetből és divatosan készitve. Azonkivül legnagyobb választék mindennemű uri- és gyermekruhákban szigoruan szolid szabott árakon, melyek minden darabra fel vannak irva. Továbbá a legdivatosabb angol, franczia és brünni gyapjuszövetek dus raktára mérték utáni megrendelésekre.

THEIN ÉS TÁRSA

„ELSŐ HAZAI URI RUHA-CSARNOK“

Budapest, IV., Hatvani-utcza 1. sz. (Ferencziekbazára.)

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 5—10

„Európa“ szálloda!

A BUDAPESTEN V., Nádor-utcza 5. sz. a. „TIGRIS“ szálloda czimét átváltoztattuk

„EURÓPA“ SZÁLLODÁRA

és azt pazar fénnyel ujból berendeztük, a modern követelmények szüksége szerint.

Az „EURÓPA“ szálloda a főváros legcsinosabb és legalkalmasabb pontján fekszik, közel minden bevásárlási forráshoz és hatóságokhoz. A szálloda több mint 100 szobával rendelkezik és ugy van berendezve, hogy abban egyes családokat is, akik elkülönitve akarnak lenni, befogadhat.

A kényelmi szempont mellett figyelemmel voltunk a lakók egészségének megóvására is, azért láttuk el a szállót légfütéssel, villamos világitással, fürdőszobákkal és telefonnal.

Törekvésünk: mérsékelt árak, pontos és gyors kiszolgáltatás!

A nagy közönség becses figyelmét különösen fölhivjuk **családi lakó helyiségeinkre,** melyek a fővárosban egyedül az „EURÓPA“ szálló-ban kaphatók.

A nagy közönség szives látogatását kérik

REUTTER F.
a Reutter-féle telep birtokosa, Andrássy-ut
és
PLACH F.
a Hungária nagy szálloda volt szobafőnöke 2—2

Oblát Károly könyvnyomdájából, Zomborban.